

**MAŁOPOLSKI KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2024/2025
Etap wojewódzki – 26 lutego 2025 r.
Temat: „Wszystko się może zdarzyć / Gdy serce pełen wiary”**

1. Przed rozpoczęciem sprawdzania nauczyciele zakreślają na zielono wszystkie uczniowskie skreślenia oraz nadpisania i zapisują na dole strony ich liczbę.
2. Zadania oceniamy zgodnie ze schematem punktowania. W tabeli pod każdym zadaniem wpisujemy **czerwonym** długopisem przyznaną liczbę punktów. Potem sumę punktów nanosimy na pierwszą stronę testu. Jeśli w schemacie punktowania wskazano kryteria, do tabelki pod zadaniem wpisujemy przyznane punkty częściowe (np. 1, 1, 1, 0).
3. Punkty przyznajemy za odpowiedź poprawną, wynikającą z lektury oraz z obserwacji świata. W schemacie punktowania podano tylko **przykładowe** odpowiedzi i wskazano **zasady ich zaliczania**. Jeśli w odpowiedziach pojawi się **błąd rzeczowy**, **to w danym kryterium nie przyznajemy punktu**.
4. Uwaga! Przy ocenie krótszych i dłuższych wypowiedzi stosowane są następujące kryteria poprawności stylistycznej i językowej: stylistyczna, frazeologiczna, leksykalna, gramatyczna (fleksyjna i słowotwórcza), składniowa, interpunkcyjna, ortograficzna (zob. *Encyklopedia języka polskiego* pod redakcją Stanisława Urbańczyka i Mariana Kucały, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Wrocław-Warszawa-Kraków, Ossolineum, 1999, s. 36-38 i 381-382). **Powtórzoną kilkakrotnie w tym samym zadaniu niepoprawną konstrukcję językową lub pomyłkę w zapisie czy interpunkcji (takie samo zdanie) traktujemy jako jeden błąd**.
5. Na marginesie zaznaczamy tylko te błędy, które w danym zadaniu podlegają ocenie. Oznaczenia błędów:
 - **jęcz.** – błąd językowy (fleksyjny, składniowy, frazeologiczny, słowotwórczy, leksykalny, stylistyczny, powtórzenie...),
 - **ort.** – błąd ortograficzny,
 - **int.** – błąd interpunkcyjny.
6. Podczas realizacji zadań na wszystkich etapach konkursu **obowiązuje pisownia imion i nazwisk autorów oraz tytułów tekstów podana w wykazie literatury**. Błędy w zapisie traktowane są jako błędy ortograficzne. Błędy w odmianie / brak odmiany imienia i nazwiska autora / imienia i nazwiska bohaterów jako błędy językowe.
7. Jeśli w zadaniu 6. i 9. wypowiedź będzie krótsza niż wymagana liczba słów, punkty przyznajemy tylko za realizację tematu.
8. Jeśli w zadaniach 6. i 9. wypowiedź zostanie napisana na inny temat lub w innej formie niż wskazane w poleceniu, za całe zadanie przyznajemy 0 pkt.
9. Przy ocenie prac nie uwzględnia się zaświadczeń o dysleksji, dysgrafii, dysortografii.

Schemat punktowania

zadanie	przykładowa odpowiedź	punktacja	zasady przydzielania punktów
1.	<p>Np.</p> <p>perła / małż z perłą – tytuł: <i>Perła</i>, bohater: Kino, wyjaśnienie: Kino złowił perłę, z którą wiązał wiele nadziei, myślał, że odmieni się los jego i jego rodziny. W perle widział nowe, piękne ubrania, ślub z Juaną, chodzenie syna do szkoły, zakup nowej strzelby... Kiedy sąsiedzi zaczęli mu zazdrościć skarbu, Kino zakopał perłę w narożniku swojej lepianki. Perła stała się przekleństwem, doprowadziła do tragicznych wydarzeń (pożar wioski, choroba syna, ucieczka, zabójstwo...). Na koniec, żeby odmienić swój los, Kino wyrzuca perłę do morza...</p> <p>dzieła Homera / Iliada i Odyseja / – tytuł: <i>Gliniany most</i>, bohater: Penelopa Lesciuszko, wyjaśnienie: Waldemar Lesciuszko, ojciec Penelopy, dba o staranne wychowanie córki, chce, by opuściła komunistyczną Polskę i zaczęła żyć na Zachodzie, daje jej na drogę książki Homera jako drogowskazy. Już w Ameryce Penelopa wraz z mężem Michaelem wpajają swoim synom humanistyczne wartości, np. zamiłowanie do Mozarta i Michała Anioła; zwierzęta w domu Dunbarych noszą imiona Achilles, Hektor, Eos...</p> <p>akbab / babka – tytuł: <i>Władca Lewawu</i>, bohater: Allianie, wyjaśnienie: Mieszkańcy Wokarku w dzień udają się pod Lewaw, gdzie rośnie akbab (babka lancetowata), jej liście leczą od śmiertelnych ukąszeń Pajęczaków. Airam często chodziła po ziele pod Lewaw, gdy Ketrab był mały, nie bał się w ogóle Pajęczaków...</p> <p>koszula / biała koszula z niebieskim haftem – tytuł: <i>Rzeka</i>, bohater: Kilian, wyjaśnienie: Kilian przed wyruszeniem na poszukiwanie Gedeona (ojciec) otrzymuje od matki śnieżnobiałą koszulę z niebieskim haftem (kwiaty, sokół). Jak się okazuje, taką samą koszulę ma jego zaginiony podczas wojny ojciec. Koszula posiada niezwykłą moc – chroni przed uderzeniem miecza, nie przebijają jej strzały. Podczas napadu na wioskę Kilian dzięki niej uniknął śmierci...</p>	0-10	<p>Po 2 pkt. przyznaje się za podanie tytułu, bohatera oraz wyjaśnienia z przywołaniem konkretnej sytuacji z lektury (po 1 pkt. przyznaje się za podanie tytułu, bohatera oraz wyjaśnienia bez przywołania konkretnej sytuacji).</p> <p>2 pkt. przyznaje się za poprawność językową w czterech objaśnieniach (0-1 bł. – 2 pkt., 2 bł. – 1 pkt, 3 bł. i więcej – 0 pkt.).</p> <p><i>Uwaga! Nie ocenia się ortografii i interpunkcji.</i></p>

2.	<p>Np.</p> <p style="text-align: center;">Zabić drozda</p> <p>znaczenie dosłowne: Atticus, gdy daje Jemowi karabin, mówi, że nie wolno strzelać do drozdów, bo są to ptaki, które nikomu nie szkodzą, a swoim śpiewem przynoszą wszystkim radość...</p> <p>znaczenie metaforyczne: drozdami w powieści mogą być, np. dzieci Atticusa, które w brutalny sposób zostały zaatakowane przez Boba Ewella, lub Boo Radley, uznany za dziwaka, wyśmiewany przez innych, wytykany palcami, lub syn Cunninghama, który ze względu na sposób mówienia, pochodzenie, status społeczny wyśmiewany jest przez rówieśników...</p> <p style="text-align: center;">Gliniany most</p> <p>znaczenie dosłowne: Clay – imię jednego z braci Dunbarych, po angielsku znaczy glina; most – po powrocie do domu ojciec chce, aby któryś z synów zbudował z nim most, propozycję przyjmuje właśnie Clay...</p> <p>znaczenie metaforyczne: próba porozumienia, wybaczenia, pokonywania własnej słabości, łącznik między światem dorosłych a światem młodych... Ten most (według Carey, przyjaciółki Claya) będzie zbudowany z niego...</p>	0-4	Po 1 pkt. przyznaje się za poprawnie objaśnione jedno znaczenie tytułu.
3.	<p>a) Np.</p> <p>odwaga, spryt, pomysłowość, uczciwość, przebiegłość, opiekuńczość, empatia, dociekliwość, rozsądek, mądrość...</p> <p>Bartek-Ketrab był pomysłowy, bo znalazł sposób na pokonanie Pajęczaków. Zbudował przy pomocy Alliana z miedzianego drutu sieć, przez którą puszczał prąd. Stwory po porażeniu zaczęły się wycofywać, opuściły miasto...</p>	0-5	<p>2 pkt. przyznaje się za zapisanie sześciu różnych cech charakteru Bartka-Ketraba (1 pkt przyznaje się za zapisanie czterech-pięciu różnych cech charakteru bohatera; <i>Uwaga! nie mogą to być synonimy</i>).</p> <p>1 pkt przyznaje się za poprawne zapisanie wszystkich cech za pomocą rzeczowników (wszystkie rzeczowniki muszą być poprawne pod względem gramatycznym).</p> <p>2 pkt. przyznaje się za poprawne uzasadnienie wybranej cechy charakteru i przywołanie konkretnej sytuacji z powieści (1 pkt przyznaje się za poprawne uzasadnienie wybranej cechy charakteru bez przywołania konkretnej sytuacji).</p>

	b)	Np. Ketrab po urodzeniu (jak każde dziecko Allian) w nocy został zaniesiony do Nienazwanego pod Lewaw. Zdów odbierał wszystkim noworodkom gniew, nienawiść, odruch buntu... U Ketraba emocje te były tak silne, że Nienazwany nie mógł sobie z nimi poradzić. Dlatego naznaczył czoło Ketraba białą gwiazdką...	0-4	Po 1 pkt. się przyznaje się za pełną, poprawną odpowiedź na jedno pytanie (co? kiedy? dlaczego?). 1 pkt przyznaje się za zbudowanie zwartego tekstu bezbłędnego pod względem językowym. <i>Uwaga! Nie ocenia się ortografii i interpunkcji.</i>
	c)	Np. Bartek jest trzynastolatkiem, mieszkańcem Krakowa / krakowianinem...	0-2	1 pkt. przyznaje się za podanie informacji o wieku i miejscu zamieszkania chłopca. 1 pkt przyznaje się za zbudowanie poprawnego zdania pojedynczego zawierającego orzeczenie imienne .
4.	a)	Np. Jan Zumbach miał „podnieść z ziemi” (wystartować) Hurricane’a, samolot bojowy. Był to test na zdolności pilotażowe Polaków, w które Brytyjczycy nie wierzyli... Pilot wystartował, poleciał nad morze, zestrzelił messerschmitta. Później Jan otrzymał od oficera reprimendę za tę niesubordynację ...	0-4	Po 2 pkt. przyznaje się za bezbłędną, pełną odpowiedź na jedno pytanie (<i>jedno pytanie zawiera dwa elementy</i>).
	b)	Np. Maciej Zakościelny gra pilota inteligentnego, ale nonszalanckiego, który chce „utrzeć nosa Angolowi”. Jego gra jest naturalna, pełna dynamizmu, ale i swobody... Przed startem w pozycji półleżącej siedzi na krześle i ma gazetę na głowie. Po wykonaniu zadania (jakby to była rutyna) z powrotem zakłada gazetę...	0-1	1 pkt przyznaje się za przedstawienie oceny gry aktorskiej.
	c)	Np. Piloci po podaniu ich stopni, imion i nazwisk mówili, że są Polakami... Jerzy VI dziwił się, że wszyscy, mimo niepolskich nazwisk, uważają się za Polaków. Kiedy prezentował się Rosjanin Andruszkow sam król przerwał i dodał „Polak”. Mówił wtedy, że „bycie Polakiem to stan umysłu”... Wpisał się do kroniki dywizjonu...	0-3	Po 1 pkt. przyznaje się za bezbłędną, pełną odpowiedź na jedno pytanie.
	d)	Np. Atmosfera jest pogodna, zachodzące słońce	0-2	2 pkt. przyznaje się za opis atmosfery i wskazanie co najmniej

		rzuca ciepłe promienie, wszyscy się śmieją, po oficjalnej części otaczają króla wkoło, wśród żartów król wpisuje się do kroniki dywizjonu, piloci wiwatują: „Niech żyje król Jerzy!”, gra uroczysta muzyka...		dwóch elementów (muzyka, światło, sposób mówienia, układ bohaterów...), które ją tworzą (1 pkt za próbę opisu atmosfery).
5.		Prawda: 1, 4, 5, 6, 8	0-5	Po 1 pkt. przyznaje się za poprawne zaznaczenie (<i>jeśli wśród poprawnych zaznaczeń znajdują się błędne, to od sumy punktów odejmujemy odpowiednią liczbę odpowiedzi błędnych; jeśli uczestnik zaznaczy wszystkie odpowiedzi lub nie zaznaczy żadnej otrzymuje 0 punktów</i>).
6.	tekst na okładkę		0-7	
6.1		realizacja tematu	0-5	2 pkt. przyznaje się za prezentację fabuły (konkretne imiona, nazwy, wybrane zdarzenia; 1 pkt przyznaje się za ogólnikowe przedstawienie fabuły). 1 pkt przyznaje się za prezentację rozwiązań narracyjnych, np. powieść w powieści, urywane zdania, tytułowanie rozdziałów...). 1 pkt przyznaje się za sformułowanie własnej oceny powieści i jej uzasadnienie. 1 pkt przyznaje się za wprowadzenie słownictwa oceniającego (co najmniej trzy przykłady).
Punkty za pozostałe kryteria są przyznawane pod warunkiem, że tekst liczy co najmniej 80 słów.				
6.2		język i styl	0-1	poprawność językowa (gramatyczna, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, składniowa...) – dopuszcza się 2 błędy językowe.
6.3		poprawność ortograficzna i interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 2 błędy (bez względu na kategorię).
7	a)	Np. problem: rasizm / dyskryminowanie innych ze względu na kolor skóry / prześladowanie stających w obronie słabszych, innych... opis: czarnoskóry Tom Robinson został oskarżony o gwałt na białej kobiecie. Społeczność Maycomb jeszcze bez procesu uznała, że jest winien i chciała dokonać	0-6	Po 2 pkt. przyznaje się za sformułowanie jednego problemu oraz jego opis na podstawie książki ; 1 pkt przyznaje się za sformułowanie problemu i ogólnikowy opis (<i>Uznaje się każdą odpowiedź i jej logiczne uzasadnienie wynikające</i>

		samosądu (scena przed więzieniem)... problem: naśmiewanie się z inności / etykietowanie ludzi odmiennych / traktowanie odmiennych jako wrogów, przypisywanie im złych czynów... opis: Boo Radley uchodzi w miasteczku za odmieńca. Wszyscy omijają jego posiadłość z daleka. Oskarżają go o różne złe czyny. Jest obiektem kpin, wyzwisk, niesmacznych żartów ze strony dzieci, także dzieci Atticusa...		z powieści). 1 pkt przyznaje się sformułowanie obydwu problemów w formie równoważników zdań. 1 pkt przyznaje się za poprawność językową (0-1 bł. – 1 pkt., 2 bł. i więcej – 0 pkt.)
	b)	realizacja tematu: wybór problemu i opis jego rozwiązania	0-3	2 pkt. przyznaje się za wybór problemu i opisanie logicznego pomysłu na jego rozwiązanie; 1 pkt przyznaje się za wybór problemu i próbę przedstawienia pomysłu. 1 pkt przyznaje się za poprawność językową (dopuszcza się 1 błąd). <i>Uwaga! Nie ocenia się ortografii i interpunkcji.</i>
8.	a)	Np. Podmiot liryczny propaguje postawę aktywności, odwagi, podejmowania się różnych wyzwań, otwartości... Dla osoby mówiącej wszystko staje się możliwe, jeśli człowiek nie boi się działać, może tworzyć, zmieniać rzeczywistość, nadawać swemu życiu sens, wpływać na swój los, być kowalem swego losu...	0-2	2 pkt. przyznaje się za nazwanie postawy i jej krótką charakterystykę (1 pkt przyznaje się za nazwanie postawy i próbę jej opisu).
	b)	środek stylistyczny: przenośnia / metafora znaczenie: Np. Los srebrzy się u twych stóp – przekształcenie frazeologizmu „coś leży u czyichś stóp”. Otrzymujemy dary od losu, całe życie; srebro – drogocenny kruszec... W tym fragmencie nastąpiło odwrócenie tradycyjnego postrzegania roli człowieka. To on staje się królem dla losu – fatum, przeznaczenie, rządzi nim...	0-2	1 pkt przyznaje się za podanie nazwy środka stylistycznego. 1 pkt przyznaje się za poprawne, zgodne z tekstem wyjaśnienie znaczenia metafory.
9.	opowiadanie		0-20	
9.1		realizacja tematu	0-11	1 pkt przyznaje się za zbudowanie opowiadania i rozpoczęcie go lub zakończenie słowami „Otwórz oczy, rozłóż ręce” (<i>dopuszcza się parafrazę cytatu</i>). 1 pkt przyznaje się za nadanie

			<p>tekstowi adekwatnego, interesującego tytułu.</p> <p>2 pkt. przyznaje się za wykorzystanie piosenki jako inspiracji (np. aktywny bohater, refren „Wszystko się może zdarzyć”, człowiek jako „król losu”, brak ograniczeń...); 1 pkt przyznaje się za próbę wykorzystania piosenki.</p> <p>5 pkt. przyznaje się za ciekawą prezentację zdarzeń logicznie lub przyczynowo-skutkowo ze sobą powiązanych i celowe urozmaicenie narracji co najmniej sześcioma elementami (prezentacja czasu i miejsca akcji, dialog, monolog, opisy, zwroty akcji, charakterystyka, różne konwencje...; 4 pkt – jw. i pięć elementów urozmaicających narrację, 3 pkt. – jw. i cztery elementy, 2 pkt. – jw. i trzy elementy, 1 pkt – jw. i dwa elementy, 0 pkt. – jeden element).</p> <p>2 pkt. przyznaje się za celowe wprowadzenie co najmniej pięciu różnych środków językowych (epitety, porównania, przenośnie, wyliczenia, apostrofy...); 1 pkt – za celowe wprowadzenie czterech różnych środków.</p>
Punkty za pozostałe kryteria są przyznawane pod warunkiem, że tekst liczy co najmniej 200 słów.			
9.2	kompozycja	0-2	<p>1 pkt przyznaje się za zbudowanie zwartej i spójnej opowiadania o celowo ukształtowanej kompozycji.</p> <p>1 pkt przyznaje się za celowe wydzielenie segmentów, akapitów oraz poprawny zapis dialogów...</p>
9.3	język i styl	0-4	<p>poprawność językowa (gramatyczna, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, składniowa...) 0-3 bł. – 4 pkt., 4-5 bł. – 3 pkt., 6-8 bł. – 2 pkt, 9-11 bł. – 1 pkt., 12 bł. i więcej – 0 pkt.</p>

9.4	poprawność ortograficzna	0-2	0-2 bł. – 2 pkt., 3 bł. – 1 pkt, 4 bł. i więcej – 0 pkt.
9.5	poprawność interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 10 błędów.
Łącznie:		0-80	